

20160380010

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Република Македонија и Република Албанија за социјално осигурување,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 22 февруари 2016 година.

Бр. 08-1218/1
22 февруари 2016 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Горге Иванов**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Се ратификува Договорот меѓу Република Македонија и Република Албанија за социјално осигурување, потпишан во Скопје на 17 март 2015 година.

Член 2

Договорот од членот 1 од овој закон во оригинал на македонски јазик и на албански јазик, гласи:

ДОГОВОР
МЕЃУ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА
ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Република Македонија и Република Албанија (во натамошниот текст: договорни страни), со желба да ги уредат меѓусебните односи во областа на социјалното осигурување, се договорија за следното:

ДЕЛ I
ОПШТИ ОДРЕДБИ
Член 1
Дефинирање на поимите

(1) Во овој договор следните поими значат:

1. "Правни прописи": закони и други прописи, кои се однесуваат на областите од член 2 од овој договор;
2. "Надлежен орган": министерствата кои се надлежни за правните прописи од член 2, став 1 од овој договор;
3. "Институции":
во Република Македонија: Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, Фонд за здравственото осигурување на Македонија;
во Република Албанија: Институт за социјално осигурување и Институт за здравствена грижа
4. "Надлежна институција": институцијата каде што лицето е осигурано во време на поднесувањето на барањето за давање или од кого има или би имало право на давање;

5. "Осигуреник":

лице кое е осигурено или било осигурено според правните прописи од член 2 од овој договор;

6. "Член на семејство":

член на семејство се одредува според правните прописи на онаа договорна страна чии прописи се применуваат

7. "Живеалиште":

постојано место на живеење;

8. "Престој":

место на привремен престој;

9. "Период на осигурување":

во однос на Република Македонија: периодите за кои се платени придонеси и периодите кои се признаваат како такви;

во однос на Република Албанија: секој период на платен придонес, период на работа, професионална дејност, или секој таков период изедначен со период на осигурување според албанското законодавство;

10. "Давање":

давање во натура и парично давање;

11. "Давање во натура": давања кои се гарантираат според законодавствата на договорните страни, освен паричните давања;

12. "Давање на парични средства":

пензија и други парични давања, вклучувајќи и додатоци, доплати, усогласувања и зголемувања според правните прописи од член (2) од овој договор;

13. "Итно пружање на здравствена заштита": давање во натура кое не може да се одложи, во спротивно би биле сериозно загорзени животот или здравјето на лицето.

2. Останатите поими кои не се опфатени со став 1 од овој член ќе имаат значење според правните прописи на договорните страни.

Член 2

Опфат на законодавство

(1) Овој договор се однесува на:

1.1 правните прописи на Република Македонија за:

1.1.1 пензиското и инвалидското осигурување;

1.1.2 здравствено осигурување, здравствена заштита и мајчинство

1.1.3 повреда на работа и професионална болест;

1.2 законодавството на Република Албанија за :

1.2.1 социјалното осигурување за вработени лица во врска со:

1.2.1.1 привремена неспособност за работа поради болест;

1.2.1.2 мајчинство ;

1.2.1.3 старост, инвалидност , како и смрт;

1.2.1.4 повреда на работа и професионална болест ;

1.2.2 социјално осигурување за другите економско активни лица (самовработени и работодавачи) во врска со:

1.2.2.1 мајчинство;

1.2.2.2 старост, инвалидност и додаток за деца, како и смрт;

1.2.3 задолжителна здравствена заштита во случај на задолжително осигурување

(2) Овој договор се применува и на сите правни прописи со кои се менуваат или дополнуваат правните прописи од став 1 од овој член.

(3) Овој договор ќе се применува на правните прописи кои што ќе ги прошират постојните шеми на нови категории на корисници, доколку во однос на тоа нема спротивставување од договорна страна која што го менува своето законодавството, а што на другата договорна страна ќе и биде соопштено во рок од шест месеци од официјалното објавување на наведените акти.

(4) Овој договор не се применува врз правните прописи со кои се предвидува нова гранка на социјалното осигурување, освен ако за таа цел не се постигне договор меѓу надлежните институции на договорните страни.

Член 3

Опфат на лица

Доколку поинаку не е предвидено, овој договор ќе се применува за сите лица кои се или биле субјект на законодавството на секоја

од договорните страни и за други лица кои од нив ги изведуваат правата.

Член 4
Еднаков третман

Доколку поинаку не е предвидено со овој Договор, сите лица на кои се однесува Договорот ќе се третираат еднакво од договорните страни во однос на правата и обврските за исполнувањето на условите и исплата на давањата кои произлегуваат директно од законодавството на договорните страни или според одредбите од овој Договор.

Член 5
Трансфер на давања

1. Давањата стекнати по основа на правните прописи на едната договорна страна не можат да се намалат, изменат, запрат или укинат, поради тоа што корисникот има престој на територијата на другата договорна страна, освен ако со овој договор не е поинаку одредено.
2. Лицата кои имаат право на давање од едната договорна страна, трансферот на давањето од став 1 на овој член, се врши под исти услови и во случај кога тие живеат во трета држава.
3. Ставот 1 од овој член не се применува на најнискиот износ на пензија.

ДЕЛ II
ОДРЕДБИ ЗА ПРАВНИТЕ ПРОПИСИ КОИ СЕ ПРИМЕНУВААТ

Член 6
Општа одредба

Обврската за осигурување според член 2 од овој договор се одредува според правните прописи на договорната страна на чија територија лицето работи. Осигурувањето важи и во случаи кога седиштето на работодавачот се наоѓа на територијата на другата договорна страна, доколку со одредбите од член 7 и 8 од овој договор не е поинаку одредено.

Член 7

Посебни одредби

1. Ако работодавач со седиште на територијата во едната договорна страна упати вработен на територијата на другата договорна страна, за него, најдолго до крајот на 24-тиот календарски месец од денот на упатувањето, се применуваат правните прописи на првата договорна страна, како да е вработен на нејзина територија.
2. Доколку лице кое врши самостојна дејност во една договорна страна замине во друга договорна страна поради привремено вршење на дејност, за него најдолго до крајот на 12-от календарски месец од денот на неговото заминување, се применуваат правните прописи на првата договорна страна како да ја врши дејноста на својата територија.
3. Ако претпријатие за воздушен или копнен сообраќај со седиште на територија на една од договорна страна упати вработен на територијата на другата договорна страна, се применуваат правните прописи на првата договорна страна, како да е вработен на нејзина територија.
4. На екипажот на брод, и на други лица вработени на брод, се применуваат правните прописи на договорна страна под чие знаме бродот плови.
5. На лица кои вршат работа на утовар или истовар на брод, поправки или надзор на бродот во пристаниште на другата договорна страна, се применуваат правните прописи на договорна страна на која и припаѓа пристаништето.
6. Ако претпријатие со седиште на територијата на едната договорна страна, упати вработен во негово претставништво на територијата на другата договорна страна, на него се применуваат правните прописи на првата договорна страна, како да е вработен на нејзина територија; за период утврден во став 1 од овој член.
7. На вработените во државни и јавни служби, службени претставници и со нив изедначени лица упатени во другата договорна страна, се применуваат правните прописи на договорна страна која ги упатила.

8. Примена на правните прописи на првата договорна страна од став 1,2 и 6 од овој член можат, по исклучок, на заедничко барање на работодавачот и вработениот, односно на барање на лице кое врши самостојна дејност и со согласност на надлежниот орган на другата договорна страна, да се продолжат за уште 12 месеци.

Член 8

Вработени во дипломатска мисија и конзуларно претставништво

1. На вработените во дипломатска мисија и конзуларно претставништво и лицата изедначени со нив, како и на вработените како приватна домашна послуга кај членовите на овие мисии и претставништва, упатени на територијата на другата договорна страна се применуваат правните прописи на договорната страна од која се упатени.

2. На вработените од став 1 од овој член кои не се упатени, се применуваат правните прописи на договорната страна во која се вработени, а дипломатската мисија, односно конзуларното претставништво, односно нивните членови кои ги вработуваат, должни се да се придржуваат на правните прописи на таа држава кои важат и за работодавачот.

3. По исклучок од став 2 од овој член, вработените кои се државјани на договорната страна чија е дипломатската мисија, односно конзуларното претставништво, можат во рок од три месеци од денот на вработувањето да се определат за примена на правните прописи на таа договорна страна.

Член 9

Исклучоци

На заедничко барање на вработениот и неговиот работодавач, односно лицето кое ја врши самостојната дејност, надлежните органи на договорните страни можат да договорат исклучоци од одредбите на член 7 и 8 од овој договор при што мора да се земат предвид видот и околностите на вработувањето.

ДЕЛ III
ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

Глава 1

Болест и мајчинство

Член 10

Собирање на периодите на осигурување

Периоди на осигурување навршени според правните прописи на двете договорни страни кога е тоа потребно, се собираат за остварување право на давање и одредување на траењето на тоа давање, под услов да не се поклопуваат.

Член 11

Давање во натура

1. Лице кое исполнува услови за право на давање во натура според правните прописи на едната договорна страна, има право на здравствена заштита од страна на институцијата на неговото постојано место на живеење или престој, во обем, вид и начин на давање според правните прописи кои важат за таа институција, како да е кај нејзе осигурано, а во траење одредено според правните прописи кои важат за надлежната институција на чиј товар се пружа здравствената заштита, под услов да:

1.1 има постојано место на живеење во другата договорна страна, или

1.2 има престој во другата договорна страна по основ на член 7 став 1, 2, 3, 6 и 7 и член 8 став 1 од овој договор, или

1.3 неговата состојба за време на престојот во другата договорна страна бара итно пружање на здравствена заштита, под услов лицето во другата договорна страна да не отишло за лекување.

2. Одредбите од став 1 на овој член се применуваат на член на семејство кој има живеалиште во другата договорна страна.

3. Лицето кое ќе добие одобрение од надлежната институцијата на едната договорна страна да биде упатено на лекување на територија на другата договорна страна соодветно на неговата здравствена состојба, има право на давање во натура од страна на институција на неговото место на привремен престој, според правните прописи кои важат за таа институција, како да е кај него осигурано, а на товар на надлежната институција.

4. За одобрување за користење на протези, ортопедските помагала или други слични апарати и давање во натура кои се

од голема вредност, неопходна е претходна согласност од надлежната институција, освен кога давањето на тие услуги се итни имајќи го во предвид животот и здравјето на лицето. Списокот на горенаведените услуги ќе се утврди со Административната спогодба согласно член 30 од овој договор.

Член 12

Парично давање

Давањето во случај од член 11 од овој договор како и во случај на мајчинство, го одобрува надлежната институција според правните прописи кои таа ги применува.

Член 13

Давање на корисници на пензија

1. На корисник на пензија, остварена според правните прописи на двете договорни страни, се применуваат исклучиво правните прописи на онаа договорна страна во која корисникот има место на живеење.
2. Корисникот од став 1 од овој член, правото на давање во натура го остварува на товар на надлежната институција на договорната страна во која има место на живеење.
3. На корисник на пензија остварена според правните прописи на едната договорна страна со постојано место на живеење во другата договорна страна, давањата во натура се обезбедуваат согласно правните прописи на договорната страна на чија територија има живеалиште, како правото на пензија да е остварено според нејзините правни прописи, а на товар на надлежната институција.
4. Корисник на пензија од став 3 од овој член со постојано место на живеење во едната договорна страна чија состојба за време на престојот во другата договорна страна бара итно обезбедување на давање во натура, има право на тоа давање според правните прописи и на товар на носителот на другата договорна страна.
5. Одредбите од став 1 до 4 од овој член се применуваат и на членовите на семејството на корисникот доколку живеат со него и не се осигурани по друг основ.

Член 14

Наделжна институција кој обезбедува давање во натура

Во случаите од член 11 и 13 од овој договор, давање во натура обезбедува во:

1. Република Македонија - подрачната служба на Фондот на здравственото осигурување на Македонија;
2. Република Албанија – Фондот за здравствено осигурување и грижа.

Член 15

Надоместување на трошоци

1. Надлежната институција ќе ги надомести трошоците на другата институција за давања во натура за лицата член 11 став 1, 3 и 4 и член 13 став 3 од овој договор, со исклучок на административните трошоци. Институциите ќе се договараат за начинот за надоместување на трошоците врз основа на реален трошок или паушал.

2. Надоместоците за трошоците за членови на семејство од член 11 став 2 од овој договор како паушал се врши по взаимно договарање меѓу двете институции.

Глава 2

Стекнување на старосна, инвалидска и семејна пензија

Член 16

Собирање на периодите на осигурување

1. Ако според правните прописи на едната договорна страна, стекнувањето, зачувувањето или повторното признавање правото на давање е условено со навршен период на осигурување, надлежната институција на таа договорна страна, го зема предвид, ако е потребно, и пензискиот стаж навршен според правните прописи на другата договорна страна, како да е навршен според нејзините правни прописи, под услов периодите да не се поклопуваат; освен ако со овој договор не е поинаку определено.

2. При примената на ставот 1 од овој член, периодот на осигурување, кој според правните прописи на другата договорна страна, се смета како период на осигурување со зголемено

траење, при стекнување на правото се земе предвид во ефективно траење.

3. Осигуреникот на едната договорна страна, кој и покрај примената на ставот 1 од овој член, не ги исполнува условите за стекнување на право на давање, надлежниот носител го зема предвид и пензискиот стаж навршен во трета држава со која двете договорни страни имаат склучено договори за социјално осигурување, во кои е предвидено собирање на периодот на осигурување навршен во трети држави. Доколку со трета држава има склучено договор за социјално осигурување само едната договорна страна, носителот на таа договорна страна за своите државјани го зема предвид периодот на осигурување навршен во третата држава.

4. Ако според правните прописи на едната договорна страна, правото на одредено давање е условено со навршен стаж во одредено занимање, односно работа или во занимање за кое постои посебен систем, носителот на таа договорна страна го зема предвид и пензискиот стаж, кој според правните прописи на другата договорна страна е навршен во истото занимање односно работа или во соодветен систем.

Член 17

Период на осигурување помалку од 12 месеци

1. Ако вкупниот период на осигурување, кој според правните прописи на едната договорна страна се зема во предвид за пресметување на давање е пократок од 12 месеци, не се одобрува право на давање, освен во случај кога, според тие правни прописи, постои право на давање само врз основа на тој период на осигурување.

2. Периодот на осигурување од став 1 на овој член, врз основа на кој носителот на едната договорна страна не одобрува давање, тоа го зема предвид носителот на другата договорна страна за стекнување, зачувување и повторно признавање право на давање, како и одредување на неговата висина, како да е периодот на осигурување остварен според неговите правни прописи.

Член 18

Утврдување на самостојно давање

Ако, според правните прописи на едната договорна страна постои право на давање и без примена на член 16 од овој договор, надлежната институција на таа договорна страна го утврдува давањето исклучиво врз основ на периодот на осигурување кој се зема предвид според тие правни прописи.

Член 19

Утврдување и пресметување на сразмерен дел на давање

1. Ако според правните прописи на едната договорна страна постои право на давање само со примена на член 16 од овој договор, надлежната институција на таа договорна страна го утврдува давањето на тој начин што:

1.1 го пресметува теоретскиот износ на давањето кој би припаѓал, ако вкупниот период на осигурување кој се зема предвид за пресметување на давањето е навршен според правните прописи кои ги применува. Износот на давањето кое не зависи од должината на периодот на осигурување се зема како теоретски износ;

1.2 врз основа пресметаниот износ според точка 1.1 од овој член, се утврдува износот на давање кој е сразмерен на односот помеѓу периодот на осигурување навршен исклучиво според правните прописи кои тој ги применува и вкупниот период на осигурување кој се зема предвид за пресметување на давањето;

1.3 утврдува износ на давање сразмерно на периодот на осигурување навршен според правните прописи на таа договорна страна и на нејзиниот најдолг период на осигурување, врз основа на кој се утврдува висината на давањето, во случај кога вкупниот период на осигурување се зема предвид со примена на членот 16 од овој договор е подолг од најдолгиот период на осигурување според правните прописи на таа договорна страна.

2. Ако според правните прописи на едната договорна страна, износот на давањето се пресметува врз основа на заработувачка, плата, основица на осигурување, односно уплатениот придонес во одреден период, надлежниот носител ја зема во предвид заработувачката, платата, основицата на осигурување, односно уплатениот придонес, исклучиво од периодот на осигурување навршен според правните прописи кои тој ги применува.

Член 20

Намалување, запирање и укинување на исплата на давањето

Во примена на овој договор треба да се земат во предвид правните прописи на двете договорни страни со кои што се регулира намалување, запирање или укинување на исплата на давањето.

Глава 3.

Повреда на работа и професионална болест

Член 21

Повреда на пат до работа

1. Лице со место на живеење на територија на едната договорна страна кое на пат, заради стапување на работа врз основа на договор за вработување, односно заради вршење на самостојна дејност во другата договорна страна, претрпи повреда, има право на давање врз основа на повредата на работа според правните прописи и на товар на другата договорна страна.

2. Ставот 1 од овој член се применува и во случај на повреда која лицето ќе ја претрпи непосредно по истекот на договорот за работа, односно по престанокот на вршење самостојна дејност, на патот до местото на живеење.

Член 22

Давање во натура

1. Лице кое по основа на повреда на работа или професионална болест има право на здравствена заштита според правните прописи на едната договорна страна, а има место на живеење или престој во другата договорна страна, ја користи таа заштита на товар на надлежната институција, од институцијата на чие подрачје има место на живеење или престој според правните прописи кои ги применува, како да е кај неа осигурано.

2. За давање на здравствени услуги од поголема вредност, се применуваат одредбите од член 11 став 4 од овој договор.

3. Во случаи од став 1 и 2 од овој член, остварувањето на правото на здравствена заштита го обезбедува:

- во Република Македонија- подрачната служба на Фондот на здравственото осигурување на Македонија,

-во Република Албанија - Фондот за здравствено осигурување и грижа.

4. За надоместување на трошоците настанати според став 1 и 2 на овој член се применуваат одредбите од членот 15 од овој договор.

Член 23

Професионална болест

1. Доколку давањето во случај на професионална болест според правните прописи на едната договорна страна е условено со тоа, болеста да е прв пат лекарски утврдена на територијата на таа држава договорничка, се смета дека тој услов е исполнет доколку таа болест за прв пат е утврдена на територијата на другата договорна страна.

2. Доколку одобрувањето на давање во случај на професионална болест според правните прописи на едната договорна страна е условено со тоа, извршувањето на дејноста која може да ја предизвика таа болест, да траела одредено време, надлежната институција на таа договорна страна, доколку е потребно, го зема во предвид и времето на вршењето на таа дејност според правните прописи на другата договорна страна.

Член 24

Парично давање

1. Парично давање во случај на повреда на работа или професионална болест одобрува, според своите правни прописи, надлежната институција на онаа договорна страна на чија територија настанала повредата на работа, односно каде што последен пат била вршена дејноста која предизвикала професионалната болест.

2. Ако лице кое по основа на професионална болест примало или прима парично давање на товар на надлежната институција на едната договорна страна, заради влошување на болеста предизвикано со вршење на дејноста која според правните прописи на другата договорна страна може да предизвика професионална болест, поднесе барање за давање до надлежната институција на другата договорна страна, надлежната институција на првата договорна страна и понатаму ги сноси трошоците на давањето, без оглед на влошувањето на болеста според правните прописи. Надлежната институција на другата договорна страна одобрува давање во висина на разликата меѓу давањето по основа на настанувањето на таа болест и давањето по влошување на таа болеста кое му припаѓа според нејзините правни прописи.

Член 25

Известување на дипломатска мисија или конзуларно претставништво за повреда на работа

За повреда на работа на државјанин, односно осигуреник на едната договорна страна, која предизвикала или би можела да предизвика смрт, надлежната институција, без одлагање ја известува дипломатската мисија или конзуларното претставништво на договорната страна чиј државјанин, односно осигуреник е лицето.

Глава 4

Давање во случај на смрт

Член 26

Право на давање

Давањето во случај на смрт припаѓа според правните прописи на таа договорна страна во која починатото лице имало место на живеење.

ДЕЛ IV

РАЗНИ ОДРЕДБИ

Член 27

Спроведување на договор

Надлежните органи со Административна спогодба ги утврдуваат институциите за спроведување на овој договор.

Член 28

Обврски на органите, правна и административна помош

1. Надлежните органи на договорните страни, со административна спогодба го утврдуваат начинот на примена на овој договор, која влегува во сила истовремено со овој договор.
2. Надлежните органи и институциите на договорните страни ќе се известуваат меѓусебно за :
 - 2.1 сите преземени мерки за спроведување на овој договор,
 - 2.2 сите измени на правните прописи во врска со примената на овој договор.
3. Во примената на овој договор, надлежните органи и институциите на договорните страни, меѓусебно ќе даваат бесплатна правна и административна помош.

4. Надлежните органи и институциите на договорните страни, во примената на овој договор, ќе контактираат меѓусебно непосредно, како и со заинтересираните лица или нивните полномошници.

5. Надлежните органи и институциите на едната договорна страна не смеат да одбијат барање и други поднесоци затоа што се напишани на службениот јазик и писмо на другата договорна страна.

6. При применувањето на овој договор, рамноправно ќе се употребуваат македонскиот јазик и писмо и албанскиот јазик и писмо.

7. Лекарските прегледи кои се извршуваат исклучиво заради примена на правните прописи на едната договорна страна, а се однесуваат на лица кои на територијата на другата договорна страна имаат живеалиште или престој, ќе ги изврши на барање на институцијата според живеалиштето или престојот. Лекарските прегледи кои се извршуваат заради применување на правните прописи на двете договорни страни, се извршуваат на товар на институцијата според живеалиштето или престојот на лицето.

8. Правна помош, до покренување на судска постапка, се дава согласно со прописите кои се применуваат за правна помош во граѓанско-правни работи.

Член 29

Дипломатска мисија и конзуларно претставништво

Дипломатските мисии и конзуларните претставништва на договорните страни, можат без посебно полномошно, директно да се обраќаат на надлежните органи, и институции на другата договорна страна заради заштита на интересите на своите државјани.

Член 30

Ослободување од административни трошоци

1. Ослободување или намалувања на административните трошоци предвидени со прописите на едната договорна страна за поднесоци или документи кои се приложуваат заради применување на нејзините правни прописи, се однесува и на соодветни поднесоци и документи кои се приложуваат заради примена на овој договор или правните прописи на другата договорна страна.

2. Исправи, документи и поднесоци од било кој вид, кои се приложуваат при примената на овој договор, не се заверуваат.

Член 31

Поднесување на барање

1. Барање, изјава или секое правно средство, коешто во примената на овој договор или на правните прописи на едната договорна страна се поднесуваат на органот, институцијата или на некоја друга надлежна организација, установа односно институција на едната договорна страна, се сметаат како да се поднесени пред соодветниот орган на другата договорна страна.
2. Барањето за давање, поднесено според правните прописи на едната договорна страна, се смета истовремено како барање за исто давање според правните прописи на другата договорна страна.
3. Барање, изјава или правно средство, кои со примена на правните прописи на едната договорна страна треба да се поднесе до органот, институцијата, друга надлежна организација, установа односно институција на таа договорна страна, може во истиот рок да се поднесат пред соодветниот орган на другата договорна страна.
4. Во случаите од став 1 до 3 од овој член, органот, институцијата, друга надлежна организација или установа, без одлагање, го доставува барањето, изјавата или правното средство до соодветната институција на другата договорна страна, непосредно или со посредство на институциите за спроведување на овој договор.
5. Јавните исправи, потврдите, односно документите кои во примена на овој договор ги издаваат органите или институциите на едната договорна страна, се сметаат за важечки и за органот или институцијата на другата договорна страна.

Член 32

Исплата на давањата

1. Институцијата надлежна за пружање на давање според овој договор, ја врши исплатата на давањата на корисниците во својата национална валута.
2. Трансфер на давање во валута на другата договорна страна се врши според курсот на валутата која важела на денот кога институцијата надлежна за пружање на давањето дозначила средства на органот за исплата во својата држава заради исплата на корисникот во другата договорна страна.

3. Паричните давања предвидени со овој договор се исплатуваат во валутата на онаа договорна страна во која се наоѓа седиштето на носителот на чиј товар паѓаат давањата.

4. Дознаките на средства од став 1 до 3 од овој член, се исплаќаат во конвертибилна валута согласно со платниот промет меѓу двете договорни страни.

Член 33

Побарување на повеќе исплатени давања

1. Институцијата на едната договорна страна, која исплатила давање во износ поголем од оној кој му припаѓа на корисникот, може од носителот на другата договорна страна, согласно правните прописи да побара, од заостанатиот износ на давања, коишто треба да му ги исплати на корисникот, да се задржи повеќе исплатениот износ.

2. Повеќе исплатениот износ од став 1 на овој член директно се исплатува на институцијата која барала негово задржување.

Член 34

Извршна постапка

1. Извршните решенија од областа на социјалното осигурување на надлежните органи и институции, како и извршните одлуки на судовите на едната договорна страна се признаваат и во другата договорна страна.

2. Признавањето може да се одбие само ако е во спротивност со јавниот поредок на договорна страна во која треба да се признае извршното решение или извршната одлука од ставот 1 на овој член.

3. Извршните решенија и извршните одлуки од став 1 од овој член се спроведуваат според правните прописи кои се однесуваат за извршни решенија или извршни одлуки на договорна страна во која треба да се спроведе извршувањето. Извршните решенија и извршните одлуки мораат да содржат потврда за извршност.

4. Примената на ставовите од 1 до 3 од овој член не го опфаќа застапувањето во судска постапка.

Член 35

Надомест на штета

1. Ако лицето кое според правните прописи на едната договорна страна прима давање по основ на штета која е настаната во другата договорна страна, според правила и прописи на првата договорна страна и доколку институцијата има право на надоместок на штета од трето лице, тогаш правото на тој надоместок, преминува на институцијата на првата договорна страна доколку е предвидено според нејзините правни прописи.

2. Ако правото за надоместок на штета е во врска со исти давања, по основа на ист случај на штета е пренесено согласно став 1 на овој член до носителите на двете договорни страни, третото лице може да го исплати надоместокот на штета со ослободително дејство, на едната или на другата институција, сразмерно на давањата кои ги исплатуваат.

Член 36

Заштита на податоци

Институциите на двете договорни страни надлежни за спроведување на овој договор ќе разменуваат лични податоци. Личните податоци за поединци при примена на овој договор ќе се разменуваат од една на друга договорна страна, на доверлив начин, исклучиво за остварување на правото на давање предвидено со овој договор. Сите размени на податоци помеѓу договорните страни ќе бидат во согласност со правните прописи за заштита на личните податоци на двете договорни страни.

Член 37

Решавање на спорови

Надлежните органи на договорните страни ќе ги решаваат сите можни спорови настанати во примената и толкувањето на овој договор преку меѓусебни консултации и преговори.

ДЕЛ V

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 38

Преодни одредби

1. Овој договор се применува и на осигурените случаи настанати пред неговото влегување во сила.

2. Овој договор не се однесува на никакво право на давања настанато пред неговото влегување во сила.

3. Сите периоди на осигурување, остварени, според правните прописи на едната договорна страна пред датата на влегување во сила на овој договор се земаат предвид со цел да се утврди правото на давање оставрено во согласност со одредбите на овој договор.

4. Овој договор не се применува на правата кои биле исплатени со одобрување на пашален износ или вратени придонеси.

Член 39

Влегување во сила

1. Договорните страни, меѓусебно, во писмена форма, по дипломатски пат, ќе се известат за исполнување на внатрешно правните процедури неопходни за влегување во сила на овој договор.

2. Овој договор влегува во сила првиот ден по истекот на месецот во кој е примено последно писмено известување од став 1 на овој член.

Член 40

Времетраење на договорот

1. Овој договор се склучува на неопределено време.

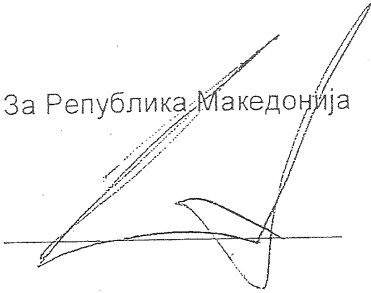
2. Овој договор може да се менува и дополнува само со заемна согласност на договорните страни во писмена форма. Измените и дополнувањата на договорот ќе влезат во сила на начин и постапка предвидени со член 39 од овој договор.

3. Овој договор може да биде откажан со заемна согласност на договорните страни или еднострано, со писмено известување доставено по дипломатски пат. Во тој случај договорот ќе престане да важи шест месеци по приемот на известувањето од другата договорна страна.

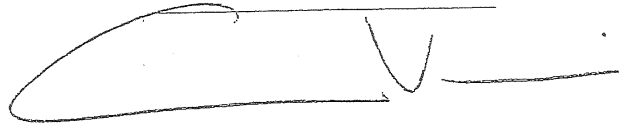
4. Во случај на откажување, одредбите од овој договор ќе продолжат да се применуваат во случаи каде се работи за стекнати права, како и во однос на барања за остварување на права поднесени пред постигнување на замната согласност за откажување, односно пред доставувањето на едностраното известување за откажување на договорот.

Составено во _____ на _____ 2015 година, во
два оригинални примерока, секој на македонски и албански јазик при
што двата текста се еднакво веродостојни.

За Република Македонија

За Република Албанија

Enon Veliu

MARRËVESHJE

NDËRMJET

REPUBLIKËS SË MAQEDONISË DHE REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

PËR MBROJTJEN SHOQËRORE

Republika e Maqedonisë dhe Republika e Shqipërisë (në tekstin e mëposhtëm: palë kontraktuese), me dëshirën për t'i rregulluar marrëdhëniet e ndërsjellta në fushën e mbrojtjes shoqërore, kanë rënë dakord si më poshtë vijon:

PJESA I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1.

Përkufizimi i termave

(1) Përkufizimi i termave në kuptim të kësaj marrëveshje është si më poshtë vijon:

1. "Dispozita ligjore":

ligje, akte nënligjore dhe dispozita të tjera, që u referohen fushave të caktuara të nenit 2 të kësaj marrëveshje;

2. "Organ kompetent"

Ministritë që janë kompetente në lidhje me dispozitat ligjore të nenit 2, paragrafi 1 të kësaj marrëveshje;

3. "Institucionet":

Në Republikën e Maqedonisë:

Fondi për Sigurimet Shoqërore dhe të Invaliditetit të Maqedonisë, Fondi i Sigurimeve Shëndetësore në Maqedoni.

Në Republikën e Shqipërisë: Instituti i Sigurimeve Shoqërore dhe Instituti i Kujdesit Shëndetësor.

4. “Institucioni kompetent”:

Institucioni tek i cili personi është i siguruar gjatë kohës së paraqitjes së kërkesës për përfitim ose prej të cilit ka apo mund të ketë të drejtën e përfitimit;

5. “I siguruari”:

Personi që është i siguruar apo ka qenë i siguruar sipas dispozitave ligjore të nenit 2 të kësaj marrëveshje.

6. “Anëtar i familjes”:

Anëtari i familjes përcaktohet sipas dispozitave ligjore të asaj pale kontraktuese, dispozitat e së cilës zbatohen.

7. “Vendbanim”:

vendbanimi i përhershëm;

8. “Vendqëndrim”:

vendqëndrimi i përkohshëm;

9. “Periudha e sigurimit”:

Për Republikën e Maqedonisë: periudhat për të cilat janë paguar kontributet dhe periudhat që njihen si të tilla;

Për Republikën e Shqipërisë: Çdo periudhë e kontributeve të paguara, vitet e punës, aktiviteti profesional si dhe çdo periudhë e tillë e ekuivalentuar me periudhën e sigurimit sipas legjislacionit shqiptar;

10. “Përfitim”:

Përfitimi në natyrë dhe përfitimi në para;

11. "Përfitimi në natyrë":

Janë përfitimet që garantohen sipas dispozitave ligjore të secilës palë kontraktuese, përveç përfitimeve në para;

12. "Përfitimi në para":

Pensioni dhe përfitimet e tjera në para, duke përfshirë edhe rimbursimet, kompensimet, indeksimet dhe rritjet sipas dispozitave ligjore të përcaktuara në nenin (2) të kësaj marrëveshje;

13. "Ofrimi i ndihmës së shpejtë shëndetësore":

Përfitimi në natyrë që s'mund të shtyhet, pasi në të kundërt do të rrezikohet seriozisht jeta dhe shëndeti i personit;

(2). Termat e tjerë që nuk janë përfshirë në paragrafin 1 të këtij neni do të trajtohen sipas përkufizimit që ato kanë në dispozitat ligjore të palëve kontraktuese.

Neni 2

Hapësira Ligjore

(1.) Kjo marrëveshje bazohet në:

1.1 dispozitat ligjore të Republikës së Maqedonisë për:

1.1.1 sigurimin për pension dhe invaliditet;

1.1.2 sigurimin shëndetësor, kujdesin shëndetësor dhe barrëindjen;

1.1.3 aksidentet në punë dhe sëmundjet profesionale;

1.2. legjislacioni i Republikës së Shqipërisë për:

1.2.1 sigurimet shoqërore për personat e punësuar në lidhje me:

1.2.1.1 paaftësinë e përkohshme për punë për shkak të sëmundjes;

1.2.1.2 barrëindjen;

1.2.1.3 pleqërinë, invaliditetin si dhe humbjen e mbajtësit të familjes;

1.2.1.4 aksidentin në punë dhe sëmundjen profesionale;

1.2.2 sigurimet shoqërore për personat e tjerë ekonomikisht aktiv (të vetpunësuarit dhe punëdhënësit) në lidhje me:

1.2.2.1 barrëlindjen;

1.2.2.2 pleqërinë, invaliditetin si dhe humbjen e mbajtësit të familjes;

1.2.3 Kujdes të detyrueshëm shëndetësor në rast sigurimi të detyrueshëm.

(2) Kjo marrëveshje zbatohet për të gjitha dispozitat ligjore me të cilat ndryshohen ose plotësohen dispozitat ligjore të paragrafit 1 të këtij neni.

(3) Kjo marrëveshje do të zbatohet edhe për dispozitat ligjore që do t'i zgjerojnë skemat aktuale me kategori të reja përfituesish, në rast se në lidhje me këtë nuk ka kundërshtime nga pala kontraktuese e cila ka ndryshuar legjislacionin e saj, për të cilën pala tjetër kontraktuese do të njoftohet brenda gjashtë muajve nga publikimi zyrtar i akteve të cilësuarat.

(4) Kjo marrëveshje nuk zbatohet për dispozitat ligjore me të cilat parashikohet degë e re të sigurimeve shoqërore, vetëm nëse për këtë qëllim nuk arrihet marrëveshje midis institucioneve kompetente të palëve kontraktuese.

Neni 3

Fusha e zbatimit për personat

Nëse nuk është parashikuar ndryshe, kjo marrëveshje do të zbatohet për të gjithë personat që janë ose kanë qenë subjekt i legjislacionit të secilës prej palëve kontraktuese dhe për personat e tjerë që i gëzojnë këto të drejta prej tij.

Neni 4

Trajtimi i barabartë

Nëse nuk është parashikuar ndryshe me këtë Marrëveshje, të gjithë personat e përfshirë me këtë Marrëveshje do të trajtohen në mënyrë të barabartë prej palëve kontraktuese në lidhje me të drejtat dhe detyrimet për plotësimin e kushteve dhe pagesën e përfitimeve që rrjedhin drejtpërdrejt prej legjislacionit të palëve kontraktuese ose sipas dispozitave të kësaj Marrëveshje.

Neni 5

Transferimi i përfitimeve

1. Përfitimet e fituara në bazë të legjislacionit të njërës palë kontraktuese nuk mund të reduktohen, ndryshohen, ndërpriten apo anulohen për shkak se përfituesi ka vendqëndrim në territorin e palës tjetër kontraktuese, vetëm nëse nuk është parashikuar ndryshe me këtë marrëveshje.
2. Për personat që kanë të drejtën e përfitimit nga njëra palë kontraktuese, transferimi i përfitimit sipas paragrafit 1 të këtij neni bëhet në kushte të njëjta edhe në rastet kur ata jetojnë në një shtet të tretë.
3. Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për rastet e pensionit minimal.

PJESA II

DISPOZITAT LIGJORE TË ZBATUESHME

Neni 6

Dispozitat e përgjithshme

Detyrimi i personit për t'u siguruar sipas nenit 2 të kësaj marrëveshje përcaktohet në bazë të dispozitave ligjore të palës kontraktuese në territorin e të cilit ai punon. Ky sigurim vlen edhe në rastet kur adresa e punëdhënësit gjendet në territorin e palës tjetër kontraktuese, në rast se nuk është parashikuar ndryshe me dispozitat e nenin 7 dhe 8 të kësaj marrëveshje.

Neni 7

Dispozita të posaçme

1. Në rast se punëdhënësi me adresë në territorin e njëres palë kontraktuese dërgon një punonjës në territorin e palës tjetër kontraktuese, për të, jo më shumë se 24 muaj kalendarik prej ditës së dërgimit, zbatohen dispozitat ligjore të palës së parë kontraktuese, sikur ai të jetë i punësuar në territorin e vet.
2. Në rastet kur personi që ushtron aktivitet të pavarur në territorin e njëres palë kontraktuese shkon përkohësisht për të ushtruar aktivitetin në palën tjetër kontraktuese, për të, jo më shumë se 12 muaj kalendarik prej ditës së largimit të tij, zbatohen dispozitat ligjore të palës së parë kontraktuese sikur ai ta ushtrojë këtë aktivitet në territorin e vet.
3. Në rastet kur një ndërmarrje e transportit ajror apo tokësor me adresë në territorin e njëres palë kontraktuese dërgon një punëtor në territorin e palës tjetër kontraktuese, zbatohen dispozitat ligjore të palës së parë kontraktuese, sikur ai të jetë i punësuar në territorin e vet.
4. Për ekuipazhin e anijeve dhe të punësuarit e tjerë në anije, zbatohen dispozitat ligjore të palës kontraktuese, flamurin e së cilës mban anija që lundron.
5. Për personat që ushtrojnë aktivitetin e ngarkimit, shkarkimit, riparimit apo mbikëqyrjes së anijes në portet e palës tjetër kontraktuese, do të zbatohen dispozitat ligjore të palës kontraktuese të cilës i përket porti.
6. Nëse një ndërmarrje me adresë në territorin e njëres palë kontraktuese, dërgon punëtor në filialin e saj në territorin e palës tjetër kontraktuese, për të do të zbatohen dispozitat ligjore të palës së parë kontraktuese, sikur ai të jetë i punësuar në territorin e vet; për një periudhë kohore të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

7. Për punonjësit e administratës publike dhe shtetërore, përfaqësuesit zyrtar dhe personat që kanë të njëjtin status me ta të dërguar në shtetin tjetër kontraktues, do të zbatohen dispozitat ligjore të palës kontraktuese që i ka dërguar.

8. Mund të zbatohen dispozitat ligjore të palës së parë kontraktuese prej paragrafit 1, 2 dhe 6 të këtij neni, me përjashtim të kërkesës së përbashkët të punëdhënësit dhe të punësuarit, respektivisht me kërkesë të personit që ushtron aktivitet të pavarur dhe me miratimin e organit kompetent të palës tjetër kontraktuese, që të ketë mundësi për të vazhduar edhe 12 muaj të tjerë.

Neni 8

Punonjësit e misioneve diplomatike dhe përfaqësive konsullore

1. Për punonjësit e misioneve diplomatike dhe përfaqësive konsullore dhe personat që kanë të njëjtin status me ta, si dhe të punësuarit si shërbime private shtëpiake tek anëtarët e këtyre misioneve dhe përfaqësive, të dërguara në territorin e palës tjetër kontraktuese do të zbatohen dispozitat ligjore të palës kontraktuese që i ka dërguar.

2. Për punonjësit prej paragrafit 1 të këtij neni që nuk janë dërguar, zbatohen dispozitat ligjore të palës kontraktuese në të cilën janë punësuar, ndërsa misionet diplomatike, respektivisht përfaqësitë konsullore, d.m.th anëtarët e tyre që i kanë punësuar, janë të detyruar t'u përmbahen dispozitave ligjore të atij shteti që janë të vlefshme edhe për punëdhënësin.

3. Me përjashtim të paragrafit 2 të këtij neni, të punësuarit të cilët janë shtetas të palës kontraktuese, që i përket misionit diplomatik, respektivisht përfaqësisë konsullore, kanë mundësi që në një afat prej 3 muajsh nga dita e punësimit të vendosin për zbatimin e dispozitave ligjore të asaj pale kontraktuese.

Neni 9

Përrjashtimet

Me kërkesë të përbashkët nga i punësuari dhe punëdhënësit të tij, respektivisht personi që ushtron aktivitet të pavarur, organet kompetente të palës kontraktuese mund t'i përcaktojnë përrjashtimet prej dispozitave të nenit 7 dhe 8 të kësaj marrëveshje dhe gjatë kësaj duhet të merret parasysh lloji dhe rrethanat e punësimit.

PJESA III

DISPOZITA TË POSAÇME

Kreu 1

Sëmundjet dhe barrëindja

Neni 10

Bashkimi i periudhave të sigurimit

Periudhat e sigurimit të plotësuara sipas dispozitave ligjore të të dyja palëve kontraktuese kur kjo nevojitet, bashkohen për realizimin e të drejtës së përfitimit dhe përcaktimin e kohëzgjatjes së këtij përfitimi, me kusht që ato të mos mbivendosen.

Neni 11

Përfitimi në natyrë

1. Personi i cili i plotëson kushtet për të drejtën e përfitimit në natyrë sipas dispozitave ligjore të njëres palë kontraktuese, ka të drejtën e kujdesit shëndetësor nga ana e institucionit, ku ka vendbanimin apo vendqëndrimin e tij, në masën, llojin dhe mënyrën e përfitimit sipas dispozitave ligjore që janë të vlefshme për atë institucion, sikur të jetë i siguruar tek ai, por për një periudhë kohore të përcaktuar sipas dispozitave ligjore që janë të vlefshme

për institucionin kompetent i cili ka përgjegjësinë e ofrimit të kujdesit shëndetësor, me kusht që:

1.1 të ketë vendbanim të përhershëm në territorin e palës tjetër kontraktuese, ose;

1.2 të ketë vendqëndrim në territorin e palës tjetër kontraktuese sipas nenit 7 paragrafi 1, 2, 3, 6 dhe 7 dhe nenit 8 paragrafi 1 të kësaj marrëveshje, ose;

1.3 gjendja e tij gjatë kohës së vendqëndrimit te pala tjetër kontraktuese kërkon ofrimin urgjent të ndihmës shëndetësore, me kusht që personi të mos ketë shkuar për trajtim shëndetësor te pala tjetër kontraktuese.

2. Dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni zbatohen edhe për anëtarin e familjes që ka vendbanim në territorin e palës tjetër kontraktuese.

3. Personi i cili do të marrë miratimin nga institucioni kompetent i njëjës palë kontraktuese që të dërgohet për trajtim mjekësor në territorin e palës tjetër kontraktuese, përkatësisht kur e kërkon gjendja e tij shëndetësore, ka të drejtën e përfitimit në natyrë nga institucioni që ndodhet në vendqëndrimin e tij të përkohshëm, sipas dispozitave ligjore që vlejné për atë institucion, sikur të jetë i siguruar tek ai, por në ngarkim të institucionit kompetent.

4. Për lejimin e përdorimit të protezave, pajisjeve ortopedike ose aparateve të tjera të ngjashme me to dhe përfitimet në natyrë që kanë vlerë të madhe, nevojitet miratimi paraprak i Institucionit kompetent, përveç rasteve kur ofrimi i atyre shërbimeve është urgjent, duke marrë në konsideratë jetën dhe shëndetin e personit.

Lista e shërbimeve të sipërpërmendura do të përcaktohet me marrëveshje administrative sipas nenit 30 të kësaj Marrëveshje.

Neni 12

Përfitimet në para

Përfitimi sipas nenit 11 të kësaj marrëveshje si dhe në rastet e barrëlindjes, miratohet nga institucioni kompetent sipas dispozitave ligjore që ajo po zbaton.

Neni 13

Përfitimet e pensionistëve

1. Për pensionistët që kanë përfituar pensionin sipas dispozitave ligjore të të dyja palëve kontraktuese, në mënyrë ekskluzive do zbatohen dispozitat ligjore të palës kontraktuese në të cilën përfituesi ka vendbanimin e tij.
2. Përfituesi sipas paragrafit 1 të këtij neni, të drejtën e përfitimit në natyrë e realizon nga institucioni kompetent i palës kontraktuese ku ka vendbanimin e tij.
3. Për pensionistët që kanë përfituar pensionin sipas dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese, të cilët kanë vendbanim të përhershëm në territorin e palës tjetër kontraktuese, e drejta e përfitimit në natyrë sigurohet sipas dispozitave ligjore të palës kontraktuese në territorin e së cilës ka vendbanimin, sikur e drejta për pension të jetë realizuar në përputhje me dispozitat e saj ligjore, por në ngarkim të institucionit kompetent.
4. Përfituesi i pensionit sipas paragrafit 3 të këtij neni, me vendbanim të përhershëm në njërin nga palët kontraktuese, gjendja e të cilit gjatë kohës së qëndrimit në palën tjetër kontraktuese, kërkon sigurimin e menjëhershëm të përfitimit të natyrë, ka të drejtën e këtij përfitimi sipas dispozitave ligjore dhe në ngarkim të institucionit të palës tjetër kontraktuese.
5. Dispozitat e paragrafit 1 deri te 4 të këtij neni zbatohen dhe për anëtarët e familjes së përfituesit, në rast se banojnë me të dhe nuk janë të siguruar sipas ndonjë skeme tjetër.

Neni 14

Institucioni kompetent që siguron përfitimin në natyrë

Për rastet e nenit 11 dhe 13 të kësaj marrëveshje, përfitimin në natyrë e siguron në:

1. Republikën e Maqedonisë – Shërbimi Rajonal i Fondit për Sigurimin Shëndetësor të Maqedonisë;
2. Republikën e Shqipërisë - Instituti i Kujdesit Shëndetësor;

Neni 15

Rimbursimi i shpenzimeve

1. Institucioni kompetent do t'ia rimbursojë institucionit tjetër kompetent shpenzimet për përfitimet në natyrë të dhëna për personat sipas nenit 11, paragrafi 1, 3 dhe 4 dhe nenit 13, paragrafi 3 të kësaj marrëveshje, me përjashtim të shpenzimeve administrative. Institucionet do të bien dakord për mënyrën e rimbursimit të shpenzimeve në bazë të vlerës reale të shpenzimit ose shumës fikse.
2. Rimbursimet e shpenzimeve për anëtarët e familjes të parashikuar në nenin 11, paragrafi 2, do të kryhen mbi bazën e një shume fikse për të cilën institucionet do të bien dakord në vijim.

Kreu 2

Përfitimi i pensionit të pleqërisë, invaliditetit dhe familjar

Neni 16

Bashkimi i periudhave të sigurimit

1. Në rast se sipas dispozitave ligjore të njërës palë kontraktuese, fitimi, ruajtja ose rinjohja e të drejtës së përfitimit është e kushtëzuar me periudhën

plotësuese të sigurimit, organi kompetent i asaj pale kontraktuese, e merr parasysh, nëse është e nevojshme, edhe vjetërsinë e punës të plotësuar sipas dispozitave ligjore të palës tjetër kontraktuese, sikur ajo të jetë plotësuar në përputhje me dispozitat e saj ligjore, me kusht që periudhat të mos mbivendosen, vetëm nëse s'është përcaktuar ndryshe me këtë marrëveshje.

2. Gjatë zbatimit të paragrafit 1 të këtij neni, periudha e sigurimit, që sipas dispozitave ligjore të palës tjetër kontraktuese, konsiderohet si periudhë sigurimi me kohë të zgjatur, gjatë përfundimit të të drejtës do të merret parasysh në zgjatjen efikase.

3. I siguruari në njëren palë kontraktuese, i cili edhe me zbatimin e paragrafit 1 të këtij neni, nuk i plotëson kushtet për të drejtën e përfitimit, institucioni kompetent e merr parasysh edhe vjetërsinë e punës të plotësuar në një shtet të tretë me të cilin të dy palët kontraktuese kanë nënshkruar marrëveshje për mbrojtjen shoqërore, ku është parashikuar bashkimi i periudhave të sigurimit të plotësuar në shtetet e treta. Nëse me shtetin e tretë ekziston një marrëveshje të lidhur për sigurimet shoqërore, vetëm njëra palë kontraktuese, institucioni i asaj pale kontraktuese për shtetasit e vet e merr parasysh periudhën e sigurimit të plotësuar në shtetin e tretë.

4. Nëse sipas dispozitave ligjore të njëres palë kontraktuese, e drejta e përfitimit në kohë të caktuar është kushtëzuar me plotësimin e vjetërsisë së punës sipas profesionit, ose punës apo aktivitetit të caktuar për të cilën ekziston një sistem të posaçëm, institucioni i asaj pale kontraktuese e merr në konsideratë edhe periudhën e sigurimit, që sipas dispozitave ligjore të palës tjetër kontraktuese është plotësuar për të njëjtin profesionin apo punë ose sipas të njëjtit sistem.

Neni 17

Përudha e sigurimit më e vogël se 12 muaj

1. Nëse periudha e përgjithshme e sigurimit, e cila sipas dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese merret parasysh në llogaritjen e përfitimit është më e shkurtër se 12 muaj, nuk pranohet e drejta e përfitimit, me përjashtim të rasteve kur, sipas atyre dispozitave ligjore, ekziston e drejta e përfitimit vetëm në bazë të asaj periudhe sigurimi.

2. Periudha e sigurimit, sipas paragrafit 1 të këtij neni, në bazë të të cilit institucioni përgjegjës i njëjës palë kontraktuese nuk e miraton përfitimin, këtë e merr parasysh institucioni kompetent i palës tjetër kontraktuese për fitimin, ruajtjen dhe rinjohjen e të drejtës së përfitimit, si dhe për përcaktimin e masës së këtij përfitimi, sikur periudha e sigurimit të jetë realizuar në përputhje me dispozitat e saj ligjore.

Neni 18

Përcaktimi i përfitimit të pavarur

Nëse, sipas dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese ekziston e drejta e përfitimit edhe pa zbatimin e nenit 16 të kësaj marrëveshje, institucioni kompetent i asaj pale kontraktuese e përcakton përfitimin vetëm për periudhën e sigurimit që merret parasysh sipas atyre dispozitave ligjore.

Neni 19

Përcaktimi dhe përllogaritja e pjesës proporcionale të përfitimit

1. Nëse sipas dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese ekziston e drejta e përfitimit vetëm me zbatimin e nenit 16 të kësaj marrëveshje, institucioni kompetent i asaj pale kontraktuese e përcakton përfitimin në mënyrë që:

1.1 Llogarit masën teorike të përfitimit që do t'i kishte takuar, nëse periudha totale e sigurimit që merret parasysh në përllogaritjen e përfitimit, është plotësuar sipas dispozitave ligjore që zbaton. Masa

e përfitimit e cila nuk varet prej kohëzgjatjes së periudhës së sigurimit, merret si masë teorike;

1.2 në bazë të masës së përlogaritur sipas pikës 1.1 të këtij neni, përcaktohet masa e përfitimit që është në proporcion me raportin midis periudhës së sigurimit të plotësuar vetëm sipas dispozitave ligjore që ai zbaton dhe periudhës totale të sigurimit që ai merr parasysh në përlogaritjen e përfitimit;

1.3 Përcakton masën e përfitimit në proporcion me periudhën e sigurimit të plotësuar sipas dispozitave ligjore të asaj pale kontraktuese dhe periudhës së saj më të gjatë të sigurimit, në bazë të të cilit përcaktohet masa e përfitimit, në rastin kur periudha totale e sigurimit që merret parasysh duke zbatuar nenin 16 të kësaj marrëveshje është më e madhe se periudha më e gjatë e sigurimit sipas dispozitave ligjore të asaj pale kontraktuese.

2. Nëse sipas dispozitave ligjore të njëres palë kontraktuese, masa e përfitimit llogaritet në bazë të të ardhurave, pagës, normës bazë të sigurimit, d.m.th kontributeve të paguara për një periudhë të caktuar kohore, institucioni përgjegjës merr parasysh të ardhurat, pagën, normën bazë të sigurimit, d.m.th kontributet e paguara, vetëm prej periudhës së sigurimit të plotësuar sipas dispozitave ligjore që ai zbaton.

Neni 20

Reduktimi, ndërprerja dhe anulimi i pagesës së përfitimit

Në zbatim të kësaj marrëveshje duhet të merren parasysh dispozitat ligjore të të dyja palëve kontraktuese me të cilat rregullohet reduktimi, ndërprerja ose anulimi i pagesës së përfitimit.

Kreu 3

Aksidenti në punë dhe sëmundja profesionale

Neni 21

Aksidentimi gjatë rrugës deri tek vendi i punës

1. Personi me vendbanim në territorin e njëres palë kontraktuese i cili gjatë rrugës për të shkuar në punë në bazë të marrëveshjes për punësim, ose për ushtrimin e aktivitetit të pavarur në palën tjetër kontraktuese, aksidentohet, ka të drejtën e përfitimit nga aksidenti në punë sipas dispozitave ligjore dhe në ngarkim të palës tjetër kontraktuese.
2. Paragrafi 1 i këtij neni zbatohet edhe në rastet e aksidentimit që pëson personi menjëherë pas skadimit të marrëveshjes së punës, d.m.th. pas ndërprerjes së ushtrimit të aktivitetit të pavarur, rrugës deri te vendbanimi.

Neni 22

Përfitimi në natyrë

1. Personi i cili në bazë të aksidentit në punë apo sëmundjes profesionale ka të drejtën e kujdesit shëndetësor sipas dispozitave ligjore të njëres palë kontraktuese, i cili ka vendbanim apo vendqëndrim në territorin e palës tjetër kontraktuese, e përfiton këtë kujdes në ngarkim të institucionit kompetent, nga institucioni i asaj zone në të cilën ka vendbanim apo vendqëndrim sipas dispozitave ligjore që zbatohen, sikur ai të jetë i siguruar aty.
2. Për ofrimin e shërbimeve shëndetësore në vlerë më të madhe, zbatohen dispozitat e nenit 11, paragrafi 4 i kësaj marrëveshje.
3. Për rastet e paragrafit 1 dhe 2 të këtij neni, realizimin e të drejtës për kujdes shëndetësor e siguron:
- në Republikën e Maqedonisë – Shërbimi Rajonal i Fondit të Sigurimit Shëndetësor të Maqedonisë,

- në Republikën e Shqipërisë – Instituti i Kujdesit Shëndetësor

4. Për kompensimin e shpenzimeve të shkaktuara sipas paragrafit 1 dhe 2 të këtij neni, zbatohen dispozitat e nenit 15 të kësaj marrëveshje.

Neni 23

Sëmundja profesionale

1. Nëse përfitimi në rastin e sëmundjes profesionale sipas dispozitave ligjore të njërës palë kontraktuese, është kushtëzuar me faktin që sëmundja të jetë përcaktuar për herë të parë nga mjeku në territorin e atij shteti kontraktues, konsiderohet se ai kusht është plotësuar, në rast se ajo sëmundje për herë të parë është konstatuar në territorin e palës tjetër kontraktuese.

2. Nëse miratimi i përfitimit në rastin e sëmundjes profesionale sipas dispozitave ligjore të njërës palë kontraktuese është kushtëzuar nga ushtrimi i aktivitetit që mund ta shkaktojë atë sëmundje, të ketë zgjatur për një periudhë kohore të caktuar, institucioni kompetent i asaj pale kontraktuese, nëse nevojitet, e merr në konsideratë edhe kohën e ushtrimit të atij aktiviteti sipas dispozitave ligjore të palës tjetër kontraktues.

Neni 24

Përfitimi në para

1. Përfitimi në para në rastet e aksidentit në punë apo sëmundjes profesionale e miraton, sipas dispozitave të veta ligjore, institucioni kompetent i asaj pale kontraktuese në territorin e së cilës është shkaktuar aksidenti në punë, d.m.th aty ku për herë të fundit është ushtruar aktiviteti që ka shkaktuar sëmundjen profesionale.

2. Nëse një person i cili në bazë të sëmundjes profesionale ka marrë apo merr përfitime në para në ngarkim të institucionit kompetent të njërës palë kontraktuese, për shkak të përkeqësimit të sëmundjes së shkaktuar gjatë ushtrimit të aktivitetit i cili sipas dispozitave ligjore të palës tjetër kontraktuese mund të shkaktojë sëmundje profesionale, paraqet kërkesë për përfitim të institucionit kompetent i palës tjetër kontraktuese, institucioni kompetent i palës së parë kontraktuese vazhdon edhe më tej t'i mbulojë shpenzimet e përfitimit, pa marrë parasysh përkeqësimin e gjendjes shëndetësore sipas dispozitave ligjore. Institucioni kompetent i palës tjetër kontraktuese miraton përfitimin, në masën e diferencës ndërmjet përfitimit të shkaktuar nga sëmundja dhe përfitimit për shkak të përkeqësimit të sëmundjes që i takon sipas dispozitave të saj ligjore.

Neni 25

Njofftimi i misionit diplomatik apo përfaqësisë konsullore për aksidentin në punë

Për aksidentimin në punë të shtetasit, ose personit të siguruar në njërën palë kontraktuese, që ka shkaktuar ose mund të shkaktojë vdekje, institucioni kompetent menjëherë vë në dijeni misionin diplomatik apo përfaqësinë konsullore të palës kontraktuese, shtetas i të cilit është personi i siguruar.

Kreu 4

Përfitimi në rast vdekje

Neni 26

E drejta e përfitimit

Përfitimi në rast vdekjeje i takon sipas dispozitave ligjore të asaj pale kontraktuese, në të cilin personi që ka ndërruar jetë, ka patur vendbanimin.

PJESA IV
DISPOZITA TË TJERA

Neni 27

Zbatimi i marrëveshjes

Organet kompetente me marrëveshjeve administrative i përcaktojnë institucionet zbatuese të kësaj marrëveshje.

Neni 28

Detyrimet e organeve kompetente, ndihma ligjore dhe administrative

1. Organet kompetente të palëve kontraktuese, me marrëveshje administrative e përcaktojnë mënyrën e zbatimit të kësaj marrëveshjeje, që hyn në fuqi në të njëjtën kohë me këtë marrëveshje.

2. Organet kompetente dhe institucionet e palëve kontraktuese do të informohen ndërmjet tyre në lidhje me:

1.1 të gjitha masat e ndërmarra për zbatimin e kësaj marrëveshje;

1.2 të gjitha ndryshimet e dispozitave ligjore që lidhen me zbatimin e kësaj marrëveshje.

3. Për zbatimin e kësaj marrëveshjeje, organet dhe institucionet kompetente e palëve kontraktuese në mënyrë të ndërsjellë do të ofrojnë ndihmë ligjore dhe administrative falas.

4. Organet dhe institucionet kompetente të palëve kontraktuese, në zbatim të kësaj marrëveshjeje, do të kontaktojnë ndërmjet tyre në mënyrë të drejtpërdrejtë, si dhe me personat e interesuar apo të autorizuarit e tyre.

5. Organet dhe institucionet kompetente të njërës palë kontraktuese nuk mund ta refuzojnë kërkesën apo aplikime të tjera për shkak se janë shkruar në gjuhën zyrtare dhe me alfabetin e palës tjetër kontraktuese.

6. Gjatë zbatimit të kësaj marrëveshje, në mënyrë të barabartë do të përdoret gjuha maqedonase me alfabetin e saj dhe gjuha shqipe me alfabetin e saj.

7. Kontrolllet mjekësore që kryhen vetëm në zbatim të dispozitave ligjore të njërës palë kontraktuese, por që kanë të bëjnë me personat të cilët kanë vendbanim apo vendqëndrim në territorin e palës tjetër kontraktuese, do të kryhen me kërkesën e institucionit, sipas vendbanimit apo vendqëndrimit. Kontrolllet mjekësore që kryhen në zbatim të dispozitave ligjore të të dyja palëve kontraktuese, do të kryhen në ngarkim të institucionit sipas vendbanimit apo vendqëndrimit të personit.

8. Ndihma ligjore, deri në ngritjen e procesit gjyqësor, jepet në përputhje me dispozitat që zbatohen për ndihmën juridike në çështjet ligjore civile.

Neni 29

Misionet diplomatike dhe përfaqësitë konsullore

Misionet diplomatike dhe përfaqësitë konsullore të palëve kontraktuese mund t'u drejtohen në mënyrë të drejtpërdrejtë, pa autorizim të posaçëm, organeve dhe institucioneve kompetente të palës tjetër kontraktuese për mbrojtjen e interesave të shtetasve të vet.

Neni 30

Përfashtimi nga shpenzimet administrative

1. Në zbatim të kësaj marrëveshje, përfashtimi ose reduktimi i shpenzimeve administrative, të parashikuara me dispozitat ligjore të njëjës palë kontraktuese, për aplikimet apo dokumentet që dorëzohen në zbatim të dispozitave të saj ligjore, vlen për të njëjtat kërkesa dhe dokumente që dorëzohen sipas dispozitave ligjore edhe për palën tjetër kontraktuese
2. Dokumentet dhe aplikimet të çfarëdo lloji që dorëzohen, në zbatim të kësaj marrëveshjeje, nuk legalizohen.

Neni 31

Paraqitja e kërkesës

1. Kërkesa, deklarata ose çdo mjet ligjor, që në zbatim të kësaj marrëveshje apo të dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese, i paraqitet organit, institucionit apo një organizate tjetër kompetente, enti, apo institucioni të njëjës palë kontraktuese, konsiderohet si të jetë paraqitur pranë organit përkatës të palës tjetër kontraktuese.
2. Kërkesa për përfitim, e paraqitur në përputhje me dispozitat ligjore të njëjës palë kontraktuese, në të njëjtën kohë konsiderohet si kërkesë për të njëjtin përfitim edhe sipas dispozitave ligjore të palës tjetër kontraktuese.
3. Kërkesa, deklarata apo mjeti ligjor, që në zbatim të dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese duhet t'i paraqitet organit, institucionit, ndonjë organizate tjetër kompetente, enti ose institucioni të asaj pale kontraktuese, brenda të njëjtit afat kohor mund të paraqitet pranë institucionit përkatës të palës tjetër kontraktuese.
4. Në rastet e paragrafit 1 deri 3 të këtij neni, organi, institucioni, ndonjë organizatë tjetër kompetente ose enti, pa vonesë, përcjell kërkesën,

deklaratën apo mjetin ligjor te institucioni përkatës i palës tjetër kontraktuese, vetëm ose përmes institucioneve zbatuese të kësaj marrëveshje.

5. Dokumentet zyrtare, vërtetimet të cilat në zbatim të kësaj marrëveshje i lëshojnë organet apo institucionet e njërës palë kontraktuese, konsiderohen të vlefshme edhe për organin apo institucionin e palës tjetër kontraktuese.

Neni 32

Pagesa e përfitimeve

1. Institucioni kompetent për dhënien e përfitimit sipas kësaj marrëveshje, e realizon pagesën e përfitimit për përfituesit, në monedhën e vet kombëtare.
2. Transferimi i përfitimeve në monedhën e palës tjetër kontraktuese kryhet sipas kursit të këmbimit që është i vlefshëm ditën kur institucioni kompetent për dhënien e përfitimeve i kalon fondet organit pagues në shtetin e vet, për dhënien e pagesës përfituesit në shtetin tjetër kontraktues.
3. Përfitimet në para të parashikuara me këtë marrëveshje paguhen në monedhën e asaj pale kontraktuese, në të cilën ndodhet institucioni zbatues, tek i cili kalojnë përfitimet.
4. Pagesat e parashikuara me paragrafet 1 deri 3 të këtij neni, kryhen në monedhën e konvertuar në përputhje me qarkullimin monetar midis dy palëve kontraktuese.

Neni 33

Kërkesa për përfitime të paguara më tepër

1. Institucioni i njërës palë kontraktuese, i cili ka paguar përfitimet në masë më të madhe se ajo që i takon përfituesit, në bazë të dispozitave ligjore, mund t'i kërkojë institucionit të palës tjetër kontraktuese, që të mbajë pjesën e përfitimit që i është dhënë më tepër përfituesit.

2. Shuma e paguar tepër sipas paragrafit 1 të këtij neni i kalon direkt institucionit i cili ka kërkuar mbajtjen e saj.

Neni 34

Procedura ekzekutive

1. Vendimet ekzekutive në fushën e sigurimeve shoqërore të organeve dhe institucioneve kompetente si dhe vendimet ekzekutive të gjykatave të njërës palë kontraktuese njihen edhe nga pala tjetër kontraktuese.

2. Njohja mund të refuzohet vetëm nëse është në kundërshtim me rendin publik të palës kontraktuese në të cilën duhet të njihet akti ose vendimi ekzekutiv, të parashikuar me paragrafin 1 të këtij neni.

3. Aktet dhe vendimet ekzekutive prej paragrafit 1 të këtij neni, zbatohen në përputhje me dispozitat ligjore që lidhen me vendimet ose aktet ekzekutive të palës kontraktuese në të cilën duhet të zbatohen. Vendimet ose aktet ekzekutive duhet të përmbajnë vërtetimin që konfirmon zbatueshmërinë e tyre.

4. Zbatimi i paragrafëve 1 deri 3 të këtij neni nuk e përfshin përfaqësimin në procesin gjyqësor.

Neni 35

Kompensimi i dëmit

1. Nëse një person i cili sipas dispozitave ligjore të njërës palë kontraktuese merr përfitime për shkak të dëmit të shkaktuar në palën tjetër kontraktuese, sipas rregullave dhe dispozitave ligjore të palës së parë kontraktuese dhe nëse institucioni ka të drejtën e kompensimit të dëmit prej personit të tretë, atëherë e drejta e këtij kompensimi i kalon institucionit të palës së parë kontraktuese, nëse kjo është parashikuar sipas dispozitave të saj ligjore.

2. Nëse e drejta e kompensimit të dëmit lidhet me përfitime të njëjta, për të njëjtin rast të dëmit të kaluar te institucionet e të dyja palëve kontraktuese sipas paragrafit 1 të këtij neni, personi i tretë mund t'ia paguajë kompensimin e dëmit me vullnet të lirë, njërit apo tjetrit institucion, në proporcion me përfitimet që janë paguar.

Neni 36

Mbrojtja e të dhënave

Institucionet e dyja palëve kontraktuese përgjegjëse për zbatimin e kësaj marrëveshje do të shkëmbejnë të dhëna personale. Të dhënat personale të individëve, gjatë zbatimit të kësaj marrëveshje do të shkëmbehen nga njëra palë kontraktuese te pala tjetër, në mënyrë konfidenciale dhe vetëm për realizimin e të drejtës së përfitimeve të parashikuar më këtë marrëveshje. Të gjitha shkëmbimet e të dhënave mes palëve kontraktuese do të jenë në përputhje me dispozitat ligjore për mbrojtjen e të dhënave personale të të dyja palëve kontraktuese.

Neni 37

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Të gjitha mosmarrëveshjet që mund të dalin gjatë zbatimit dhe interpretimit të kësaj marrëveshje, do të zgjidhin nga organet kompetente të palëve kontraktuese nëpërmjet konsultimeve dhe negociatave të përbashkëta.

PJESA V

DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 38

Dispozitat kalimtare

1. Kjo Marrëveshje zbatohet edhe për rastet e të siguruarve që kanë ndodhur para hyrjes në fuqi të saj.
2. Kjo Marrëveshje nuk krijon asnjë të drejtë përfitimi për rastet e ndodhura para hyrjes në fuqi të saj.

3. Të gjitha periudhat e sigurimeve, të realizuara sipas dispozitave ligjore të njëjës palë kontraktuese para datës së hyrjes në fuqi të kësaj marrëveshje, merren në konsideratë në përcaktimin e të drejtës së përfitimit, të fituara në përputhje me dispozitat e kësaj Marrëveshje.
4. Kjo Marrëveshje nuk zbatohet për të drejtat që janë shlyer me miratimin e një shume bazë ose kontributeve të kthyera.

Neni 39

Hyrja në fuqi

1. Palët kontraktuese, në mënyrë të ndërsjellë, me shkresë zyrtare, në rrugë diplomatike, do të njoftohen për plotësimin e procedurave të brendshme ligjore që janë të domosdoshme për hyrjen në fuqi të kësaj marrëveshjeje.
2. Kjo marrëveshje hyn në fuqi ditën e parë të muajit vijues pas marrjes së njoftimit të fundit me shkrim sipas paragrafit 1 të këtij neni.

Neni 40

Kohëzgjatja e marrëveshjes

1. Kjo marrëveshje lidhet për një periudhë kohore të papërcaktuar.
2. Kjo marrëveshje mund të ndryshohet dhe të plotësohet vetëm me miratimin e dyanshëm të palëve kontraktuese, përmes shkresave zyrtare. Ndryshimet dhe plotësimet e kësaj marrëveshje do të hyjnë në fuqi sipas procedurës dhe mënyrës që parashikohet me nenin 39 të kësaj marrëveshje.

3. Kjo marrëveshje mund të shfuqizohet me miratimin e dyanshëm të palëve kontaktuese ose në mënyrë të njëanshme, me shkresë zyrtare të dorëzuar në rrugë diplomatike. Në këtë rast marrëveshja do të shfuqizohet pas gjashtë muajsh pas marrjes së shkresës zyrtare nga pala tjetër kontraktuese.

4. Në rast të shfuqizimit, dispozitat e kësaj marrëveshje do të vazhdojnë të zbatohen për rastet që lidhen mbi të drejtat e fituara, si dhe në lidhje me kërkesat për realizimin e të drejtave të paraqitura para marrjes së miratimit të dyanshëm për shfuqizim, respektivisht para dorëzimit të njoftimit me shkrim nga njëra palë për shfuqizimin e kësaj marrëveshje.

Është përpiluar në _____ më datën _____ 20____, në dy kopje origjinale, secila në gjuhën maqedonase dhe shqipe dhe të dyja tekstet janë autentike.

Për Republikën e Maqedonisë

.....

Për Republikën e Shqipërisë

.....
Erion Velin

CV

Член 3

Министерството за труд и социјална политика се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Договорот од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".